

Sivistyslautakunta

Päätöspäivämäärä 23.05.2023 § 59

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 23.05.2023

§ 59

Lausunnon antaminen Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle Tiirismaan ja Harjun peruskoulujen yhdistymisestä 1.8.2023 alkaen

12594/00.01.02.05/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Lakimies Sini Sulka, p. 044 482 6810

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Granqvist Tiina

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää antaa Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle lausuntonaan alla olevan.

Perusteluosa

Lahden kaupungin sivistyslautakunta toteaa lausumanaan jäljempänä esitetyn ja vastaa valituksessa esitettyihin väitteisiin seuraavasti:

Väite valmistelun huolimattomuudesta ja puutteellisuudesta

Kuten oikaisuvaatimukseen annetussa päätöksessä on todettu, sivistyslautakunnalla on ollut riittävä selvitys käytössään päätöstä tehdessään. Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot ja selvitykset. Viranomaisen tulee hankkia kaikki ne selvitykset, joilla se arvioi olevan

merkitystä asian ratkaisemisen kannalta. Selvityksen laatu ja laajuus riippuvat aina kulloinkin käsiteltävänä olevan asian luonteesta. Riittävän valmistelun arvioimiseksi ei ole olemassa mitään tarkkaa määrettä, vaan viranomaisen on itse arvioitava, onko sillä käytössään tarpeeksi tietoa päätöksentekoa varten. Sivistyslautakunnan harkinnassa on näin ollen ollut se, mitä ja minkä laajuista selvitystä ja asian valmistelua se pitää riittävänä asian ratkaisemiseksi.

Sivistyslautakunnan jäsenten tietoon ja päätöksenteon tueksi on annettu kaikki asiakirjat, joihin valmistelu on perustunut. Näitä ovat olleet

- sivistyslautakunnalle toimitetut lausunnot
- vastaukset Lelt ry:n esittämiin kysymyksiin,
- vastaukset huoltajien esittämiin kysymyksiin,
- molempien koulujen oppilaskuntien lausunnot,
- keskustan alueen kumppanuuspöydän kannanotto,
- vaikutusten ennakoarviointi,
- kustannuslaskelmat vaihtoehtoisista ratkaisuista,
- hakijamäärät laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen vuosina 2018–2022,
- selvitys Harjun koulun rakennuksen kunnosta sekä
- keskustan alueen koulujen oppilasmäärät.

Valituksessa on todettu, että väite siitä, että sivistyslautakunnan käytössä on ollut toimitetut lausunnot, ei pidä paikkaansa siitä syystä, että opetus- ja kasvatusjohtaja Virve Jämsén on todennut sähköpostissa 9.1.2023

sivistyslautakunnan puheenjohtajalle, että "Lautakunnan materiaaleissa ei ollut Harjun koulun opettajien lausuntoa". Kyseessä on kuitenkin ollut inhimillinen erehdys, sillä Jämsén on etsinyt lausuntoa omasta sähköpostistaan sekä asianhallintajärjestelmästä, mutta ei ole kyseistä lausuntoa löytänyt. Tämän jälkeen selvisi, että lausunto on vastaanotettu ja kirjattu kirjaamossa järjestelmään, jossa se on ollut käytettävissä päätöksenteossa. Lautakuntaa ja puheenjohtajaa on informoitu asiasta, että lausunto oli toimitettu ja että se, kuten kaikki muutkin toimitetut lausunnot, on ollut mukana valmistelumateriaaleissa.

Sivistyslautakunta on päätöksen tehdessään pitänyt asiassa tehtyä valmistelua riittävänä ja asianmukaisena. Valmistelussa on kertynyt laaja asiakirja-aineisto, jonka pohjalta päätös on tehty. Sivistyslautakunnalle on esitelty marraskuussa 2022 valmistelussa tehdyt havainnot ja harkinnassa oleva muutosesitys. Käsittelyyn asia on viety joulukuussa 2022.

Todettakoon lisäksi, että valmistelussa käytössä olevia asiakirjoja ei ole laitettu esityslistalle liitteiksi, jolloin niitä ei voi asianhallintajärjestelmässä siirtää myöskään pöytäkirjan liitteeksi. Kuten edellä on todettu, asiakirjat ovat kuitenkin olleet sivistyslautakunnan jäsenten käytössä päätöksenteon tukena. Asiakirjat ovat myös olleet kuntalaisten saatavilla kirjaamosta pyydettäessä.

Viranomaisen toiminnan julkisuuslain mukaisuus

Valittajat ovat katsoneet viranomaisen toiminnan olevan julkisuuslain 11 §:n vastaista, koska arkistopalvelut eivät kolmen täyden arkipäivän aikana vastanneet tehtyyn tietopyyntöön. Julkisuuslain (Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999) 11 §:n 1 momentin mukaan hakijalla, valittajalla sekä muulla, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee (asianosainen), on oikeus saada asiaa käsittelevältä tai käsitelleeltä

viranomaiselta tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä, joka voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn. Edelleen julkisuuslain 14 §:n 4 momentin mukaan tieto julkisesta asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön. Lahden kaupungin kirjaamo on vastaanottanut valittajien tietopyynnön 21.3.2023 klo 23.24, ja se on toimitettu eteenpäin sivistys-/opetuspalveluille seuraavana päivänä, 22.3.2023. Viranomainen on vastannut valittajien tietopyyntöön 5.4.2023 antamalla pyydetyt asiakirjat, joten tieto asiakirjasta on annettu säädetyn määräajan puitteissa.

Väite päätöksen syntymisestä virheellisessä järjestyksessä

Valituksessa on todettu sivistyslautakunnan päätöksen syntyneen virheellisessä järjestyksessä, koska lautakunnalle ei ole esitelty vaihtoehtoisia ratkaisuja. Valituksessa on myös todettu, että yhdistämisspätöksen esityksessä ei ole selvitetty erilaisia koulujen yhdistämisvaihtoehtoja. Lahden kaupungin sivistyslautakunta toteaa, että lautakunnissa asiat valmistellaan toimielimien ratkaistavaksi esittelijän johdolla. Esittelijä on suoritetun valmistelun perusteella velvollinen tekemään asiassa toimielimelle sellaisen päätösehdotuksen, jonka toimielin voi hyväksyä päätökseksi. Toisin sanoen esittelijä esittää päätökseksi sellaista kantaa, jota tehdyn valmistelun perusteella voidaan pitää parhaana ja asiallisimpana. Esittelijä ei näin ollen voi antaa useaa eri päätösehdotusta, eikä se perustele sellaisia vaihtoehtoja, joita se ei ole esittänyt. Kuten edellä on todettu, sivistyslautakunnan käytössä on ollut päätöstä tehtäessä mm. tehty vaikutusten ennakoarviointi, kustannuslaskelmat vaihtoehtoisista ratkaisuista ja selvitys Harjun koulun rakennuksen kunnosta. Sivistyslautakunnan tietoon on tuotu vaihtoehtoisia ratkaisuja, mutta lautakunta on tehnyt yksimielisen päätöksen esittäjän

päätösehdotuksen mukaisesti. Päätös ei näin ollen ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä.

Edelleen valituksessa todetaan päätöksen syntyneen virheellisessä järjestyksessä sen vuoksi, ettei päätöksenteon valmistelussa ollut mahdollisuutta perehtyä asiasta lausunnoissa esitettyihin näkökulmiin, sillä määräaika lausuntojen antamiselle oli lautakunnan kokousta edeltävänä päivänä ja edelleen sen vuoksi, että menettelyssä ei ole noudatettu hallintolain 41 §:ää. Sivistyslautakunta toteaa saman kuin oikaisuvaatimukseen annetussa päätöksessä: lausuntojen antamiselle haluttiin antaa mahdollisimman pitkä aika, jonka vuoksi niitä otettiin vastaan vielä 12.12.2022 klo 15 mennessä. Lausuntopyyntö on päivätty 25.11.2022, joten aikaa lausuntojen toimittamiselle oli yli kaksi viikkoa. Sivistyslautakunnalla on ollut mahdollisuus perehtyä saatuihin lausuntoihin sekä esittää niitä koskevia huomioita lautakunnan kokouksessa. Viranomaisen on täyttänyt hallintolain 41 §:n mukaisen vaatimuksen vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta.

Perusopetuslain 3 §:n mukainen kodin ja koulun välinen yhteistyö

Valituksessa on todettu, että sivistyslautakunnan päätös § 140 on perusopetuslain 3 §:n vastainen. Perusopetuslain 3 §:n 3 momentin mukaan opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa. Valituksessa on lausuttu, että lausuntopyynnössä ja päätöksentekoprosessissa ei näy sellaista elementtiä, joka olisi tukenut vanhempien ottamista mukaan päätöksentekoon.

Kodin ja koulun välisen yhteistyön tarkoituksena on turvata opetuksen järjestämistä niin, että jokainen oppilas voi saada oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta ja tukea. Kodin ja koulun yhteistyössä lähtökohta on mm. oppilaan oppimistavoitteiden ja opiskelumotivaation

tukeminen. Yhteistyön muotoja voivat olla esimerkiksi yhteydenpito kodin ja koulun välillä, arviointikeskustelut sekä oppilaan yksilöllisten tarpeiden tukeminen. Koulujen yhdistämispäätöksen valmistelussa yhteistyö toteutettiin siten, että huoltajille ja koulujen henkilöstölle järjestettiin informaatio- ja keskustelutilaisuudet, jossa kerrottiin tarkastelussa esiin nousseet faktat ja harkinnassa /tarkastelussa oleva mahdollinen ehdotus koulujen yhdistämisestä. Näissä tilaisuuksissa kuultiin huoltajien sekä henkilöstön ajatuksia ehdotuksesta sekä vastattiin kysymyksiin. Tilaisuuksissa kerrottiin myös, että asiasta tullaan vielä pyytämään erikseen lausunnot. Lisäksi henkilöstölle järjestettiin vielä erilliset kuulemistilaisuudet. Sivistyslautakunnalle esiteltiin tilaisuuksissa tehdyt havainnot ja harkinnassa oleva muutosesitys marraskuussa 2022.

Kunnallisesta päätöksenteosta vastaavat kunnan toimielimet ja viranhaltijat hallintosäännössä säädetyn toimivallan perusteella. Näin ollen sivistyslautakunta tekee toimivaltaansa kuuluvissa asioissa päätöksensä itsenäisesti tehdyn valmistelun perusteella. Harjun ja Tiirismaan koulujen yhdistämisestä tehdyssä päätöksessä saadut lausunnot on otettu huomioon päätöksenteossa ja valmistelussa on varattu mahdollisuus lausuntojen ja kannanottojen esittämiseen. Sivistyslautakunta on päätöstä tehdessään arvioinut asiassa tehdyn valmistelun perusteella, mitä ratkaisua se pitää tarkoituksenmukaisimpana, eikä se ole päätöstä tehdessään sidottu lausunnoissa esitettyihin näkemyksiin. Päätöksenteossa tai asian valmistelussa ei näin ollen ole toimittu perusopetuslain vastaisesti.

Harjun koulu merkittävänä rakennettuna kulttuuriympäristönä

Lisäksi valittajat ovat katsoneet, että sivistyslautakunnan tekemässä päätöksessä ei ole huomioitu, että koulurakennus sisältyy valtioneuvoston vahvistamaan Museoviraston, ympäristöministeriön ja Kuntaliiton

valtakunnallisesti arvokkaiden kohteiden luetteloon osana kaupungintalon, Ristinkirkon ja Mariankadun akselia. Valituksessa todetaan, että luettelo on velvoittava ja se tulee ottaa huomioon kaikessa kohteeseen suunnatussa maankäytössä. Edelleen valituksessa todetaan, ettei sivistyslautakunta ole noudattanut Faron yleissopimusta kulttuuriperinnön yhteiskunnallisesta merkityksestä. Sivistyslautakunta toteaa, ettei sen toimivaltaan kuulu maankäytöstä päättäminen, eikä päätös koulujen yhdistämisestä myöskään sisällä maankäytöstä päättämistä. Lisäksi sivistyslautakunta toteaa, ettei päätös ole Faron yleissopimuksen vastainen, sillä rakennuksen käyttötarkoitusta ei voida pitää osana kulttuuriperintöä.

Edellä mainituin perustein valitus tulee hylätä perusteettomana.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote: hameenlinna.hao@oikeus.fi